

АҚ “АСТАНА МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ”
КОММУНАЛДЫ ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЕҢБЕК ГИГИЕНАСЫ КАФЕДРАСЫ

**ТАҚЫРЫБЫ: ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЗІРГІ
КЕЗДЕГІ АГРОӨНЕРКӘСІПТЕРІНДЕ УЛЫ
ХИМИКАТТАРДЫ ҚОЛДАНУ**

ОРЫНДАҒАН: ЖАҚСЫЛЫҚ Қ
КУРС:5
ФАКУЛЬТЕТ: ҚДС
ТОБЫ:505
ҚАБЫЛДАҒАН:СУЛЕЙМЕНОВА Р.Қ

АСТАНА 2015Ж.

ЖОСПАР

I.	КІРІСПЕ.....	3
II.	НЕГІЗГІ БӨЛІМ.....	4
	• ПЕТИЦИДТЕР ТУРАЛЫ ТҮСІНІК.....	4
	• ПЕСТИЦИДТЕРДІҢ КЛАССИФИКАЦИЯСЫ.....	5
	• ПЕСТИЦИДТЕРДІҢ ХИМИЯЛЫҚ ТАБИҒАТЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ЖІКТЕЛУІ	6
	• АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДА ҚОЛДАНЫЛУЫ.....	9
	• ПЕСТИЦИДТЕРДІҢ ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР.....	10
	• ПЕСТИЦИДТЕРДІ ҚОЛДАНУ САЛДАРЫ.....	12
	• ПЕСТИЦИДТЕРДІ НОРМАЛАУ.....	14
III.	ҚОРЫТЫНДЫ.....	16
IV.	ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР	

КІРІСПЕ

- Қазіргі таңда ауылшаруашылығында тыңайтқыштар мен фитосанитарлы өнімдер (пестицидтер) қатал белгіленген мөлшерлерде көптеп қолданылады. Олар негізінен ауылшаруашылық дақылдарының дұрыс өсуін қамтамасыз ететін азоттың, фосфордың және калийдің қажетті деңгейін ұстап тұру үшін, және өсімдіктердің жәндіктерге ауруларға және зеңге қарсылығын күшейту үшін қолданылады.

ПЕСТИЦИДТЕР ТУРАЛЫ ТҮСІНІК

- Пестицидтер (лат. *Pesfo* -жұқпалы ауру, *sido-* өлтіремін) - өсімдік зиянкестері мен ауруларына , арамшөптерге, мақта, жүн, теріден жасалған бұйым зиянкестеріне , жануарлар экопаразиттеріне, адам мен жануарларға ауру тарататын организмдерге қарсы қолданылатын химиялық заттар.

ПЕСТИЦИДТЕР КЛАССИФИКАЦИЯСЫ

- Химиялық табиғаты және патогендік қасиетіне байланысты пестицидтердің бірнеше: гигиеналық, химиялық., Өнеркәсіптік классификациясы бар.

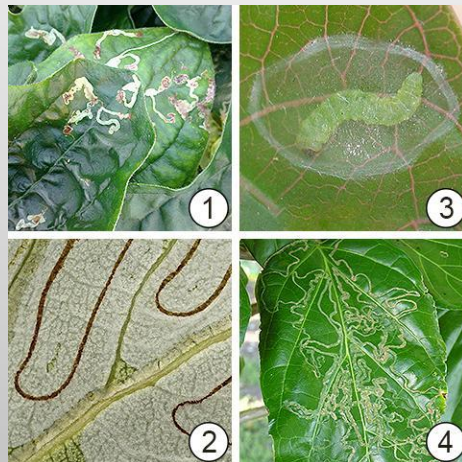
Пестицидтер улылық дәрежелерінің әртүрлі болуымен ерекшеленеді. Улылығын бағалау үшін тәжірибеге алынған жануарлардың 50% өлетін дозаны, яғни орташа өлтіру дозасын (ЛД50) пайдаланады. ЛД50 мөлшеріне байланысты пестицидтерді: күшті әсер ететін улы заттар, улылығы жоғары, улылығы орташа, және улылығы төмен деп бөледі. Тұрақтылығына байланысты пестицидтерді: өте тұрақты (ыдырау уақыты 2 жылдан көп); тұрақтылығы (0,5-1 жыл); салыстырмалы тұрақты (1-6 ай); тұрақтылығы аз (1 ай) деп бөледі.

ПЕСТИЦИДТЕРДІҢ ХИМИЯЛЫҚ ТАБИҒАТЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ЖІКТЕЛУІ

- *Акарецидтер* - кенелермен күресу үшін;
- *Альгицидтер* - балдырлар мен басқа да су өсімдіктерін құрту үшін;
- *Антисептиктер* - бейметалл материалдарды микроорганизмдерден қорғау үшін;
- *Бактерицидтер* - өсімдіктердің бактериалды ауруларымен және бактериялармен күресу үшін;



- *Зооцидтер* - кемірушілермен күрес үшін;
- *Инсектицидтер* - зиянды жәндіктермен күресу үшін;
- *Лимацидтер* - әртүрлі моллюскалармен күресу үшін;
- *Нематоцидтер* - жұмыр құрттармен күресу үшін;
- *Фунгицидтер* - топырақтағы саңырауқұлақтармен күресу үшін.



- *Дефолианттар* – Ауыл шаруашылығында пестицидтерге өсімдіктердің жапырақтарын жою үшін пайдаланатын
- *Дефлоранттар* - өсімдіктің артық гүлдерін құрту үшін
- *Гербицидтер* - өсімдіктің дамуы мен өсуің реттейтін - химиялық заттар, арамшөптерді жою үшін
- *Репелленттер* - жәндіктер, кемірушілер және басқа да жануарларды үркіту үшін қолданылатын химиялық заттар
- *Аттрактанттар* - жою үшін алдымен жәндіктерді еліктіретін



АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫНДА ПЕСТИЦИДТЕРДІ ҚОЛДАНУ



Асағары

"ПЕСТИЦИДТЕРДІҢ (УЛЫ ХИМИКАТТАРДЫҢ) ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР" ТЕХНИКАЛЫҚ РЕГЛАМЕНТІ

- Пестицидтердің (улы химикаттардың) тізімі - қазақстан республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген, тіркелген пестицидтердің (улы химикаттардың) тізбесі;
- Пестицидтің (улы химикаттың) шекті рұқсат етілген концентрациясы (бұдан әрі - ШРК) - ұзақтығы шектелмеген уақытта күн сайын әсер еткен жағдайда ауру немесе адам денсаулығы жағдайының ауытқуын тудырмайтын пестицидтің (улы химикаттың) әсер етуші затының көлем (ауа, су), салмақ (тамақ өнімдері, топырақ) немесе сыртқы (жұмыскерлердің терісі) бірлігіндегі саны;
- Пестицидтер (улы химикаттар) қауіпсіздігінің паспорты - пестицидтердің (улы химикаттардың) сипаттары және оларды қолдану кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы деректерді қамтитын құжат;

- Пестицидтерді (улы химикаттарды) мемлекеттік тіркеу - нәтижелері бойынша қазақстан республикасының өсімдіктерді қорғау туралы [заннамасына](#) сәйкес жеке және заңды тұлғаларға қазақстан республикасының аумағында қолдану құқығына арналған тіркеу куәлігі берілетін, препараттарды биологиялық, токсикологиялық, санитарлық-эпидемиологиялық және экологиялық бағалау процесін аяқтайтын рәсім;
- Пайдалану (қолдану) регламенті - пестицидтерді (улы химикаттарды) қолдану шарттары мен тәртібіне қойылатын талаптар;
- Қазақстан республикасының аумағында айналымға түскен пестицидтер (улы химикаттар) мемлекеттік тіркеуден өтеді және қазақстан республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген пестицидтердің (улы химикаттардың) тізіміне енгізіледі.
- Пестицидтер (улы химикаттар) нарыққа жеткізілген кезде пестицидтің (улы химикаттың) сипаттары және оны сақтау, тасымалдау, өткізу, қолдану және залалсыздандыру (кәдеге жарату, жою) кезінде нақты пестицидпен (улы химикатпен) қауіпсіз жұмыс істеу жөніндегі шаралар туралы толық ақпарат бар қауіпсіздік паспортымен сүйемелденеді.

ПЕСТИЦИДТЕРДІ ҚОЛДАНУДЫҢ САЛДАРЫ

- Жартылай ыдырау мерзімі 50 жылдан артық болғандықтан, қоршаған орта объектілерінде жинақталған ДДТ қоректік тізбек арқылы адамдар мен жануарлардың денесіне өткен. Осы жағдайдың салдарынан әсіресе балалар өлімі, тұрғындардың арасында басқа да ауру түрлері көбейген. ДДТ-ның биосферада көп таралғаны соншалықты, антарктидадағы пингвиндердің бауырынан да табылған.
- Пестицидтерді қолдану тәжірибесі ашық су қоймалары мен жер асты суларының, топырақ пен атмосфераның ластануына алып келеді. Ең сорақысы пестицидтерге тұрақты жаңа зиянкестер популяцияларының пайда болуына және табиғи экожүйеге улы химикаттардың кері әсерлерін туғызады.



Пестицид

Применение

Местонахождение остатков

Хлорорганические соединения

Бытовое: спылители против насекомых и пр.

Борьба с паразитами на продуктовых складах

Лечение животных

Опыление сельскохозяйственных культур

Хранение семян

В пищевых продуктах:

мясе, молоке, масле, овощах, фруктах

В животном мире:

в насекомых червях, птицах, хищниках

В рыбах и водоплавающих птицах

в воде

Фосфорорганические соединения

Гербициды

Фунгициды

Пестицидтерді нормалау

- - бұл ластанудың адамдардың тұрмыс-тіршілігі мен денсаулығына әсерінің қауіпсіз деңгейлерін сипаттайтын және қоршаған орта объектілерінде олардың сандық көрсеткіштерін анықтау болып табылады.

Адам организмінде қайтымсыз өзгерістер болдырмау үшін медик-гигиенистер жағымсыз факторлардың организм тіршілігі үшін шекті мөлшерлі деңгейін белгілейді. Қоршаған ортаның нормалайтын факторына байланысты шекті мөлшерлі концентрацияны белгілейді.



ҚОРЫТЫНДЫ

Қазіргі кезде оларды көп қолданатын болғандықтан биосфера мен адамдарға зияны тиіп жатыр. Оларды пайдаланбай өнім алуға мүмкіндік жоқ, себебі зиянкестер өте көбейіп кетті. Бунақденелілер пестицидтердің бір түріне тез бейімделетін және ол қасиетін ұрпағына бере алатын қабілеті бар. Сондықтан пестицидтерді қолданарда зиянкестердің түріне қарай таңдап алу керек. Сонымен қатар пестицидтердің адамдарға зияны аз түрлері де ойластырылуда.

• НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА

